

STORTINGSPARTIENE OM STORBYPOLITIKK

Svar på undersøkelse i forbindelse
med stortingsvalget 2025.



SAMMEN UTVIKLER VI OSLOREGIONEN

INTRODUKSJON

Lurer du på hva partiene mener om sentrale storbyspørsmål som støtte til boligbygging, kollektivtrafikk og områdesatsinger?*

OMA gir deg svaret, basert på svarene partiene på Stortinget har gitt på 5 hovedspørsmål vi har stilt. Den gode nyheten er at det er et stort flertall for en bred satsing på politikk av stor betydning for storbyene:

- Alle partiene vil øke statlige tilskudd som stimulerer boligbygging i storbyene
- Alle partiene, unntatt Fremskrittspartiet, vil øke det statlige bidrag til byvekstavtaler med støtte til kollektivtiltak
- Alle partiene, unntatt Fremskrittspartiet og Rødt, vil øke støtten til områdesatsinger i storbyene hvor levekårsutfordringer er størst
- Alle partier, unntatt Fremskrittspartiet og Senterpartiet, vil bidra til at statlige institusjoner lokaliseres ved kollektivknutepunkt og bidrar til god byutvikling
- Alle partier, unntatt Fremskrittspartiet, vil få utarbeidet en storbymelding med en helhetlig statlig politikk for storbyene.

Partiene skiller seg naturligvis ut i akkurat hvordan de vil gjennomføre (eller ikke gjennomføre) punktene over. Vil du lese mer om partienes politikk og vurdere deres løsninger og troverdighet, les videre under!

** Ved en inkurie har Kristelig Folkeparti ikke blitt inkludert i undersøkelsen.*

BAKGRUNN

I forbindelse med stortingsvalgkampen 2025 setter OMA søkelyset på behovet for en mer offensiv bypolitikk. Over 50% av Norges befolkning bor i dag i våre 20 største byer og hele 20% bor i tettstedet Oslo. Mer god by er svaret på boligkrise, klima- og naturkrise, innovasjon og konkurransedyktighet.

I forbindelse med opptrapping til Arendalsuka 2025 utfordret vi derfor stortingspartiene til å ta tydelig stilling, der vi ba partiene svare på i alt 10 spørsmål om storbypolitikk, hvor det ble stilt JA/NEI-spørsmål, samt oppfordring til utdypende svar om hvordan politikken konkret bør gjennomføres.

Svarene fra partiene er med til å synliggjøre partienes storbyambisjoner – herunder hvordan og hva de mener om Oslo og storbyene som drivkrefter for hele landet.

Dette notatet tar ikke hensyn til at partiene kan ha annen storbypolitikk vedtatt i partiprogram og andre plasser, som partiene ikke har nevnt i svarene på spørsmålene.

Spørsmål 1

Vil ditt parti øke statlige tilskudd som stimulerer til boligbygging i storbyene, for eksempel i form av økt støtte til Husbanken (Startlån) og økt støtte til studentboliger?

Ap	Ja, flere boliger og studentboliger, styrket Husbanken.
H	Ja, flere boliger og studentboliger, men med vekt på forenkling.
Sp	Ja, styrke Husbanken og bygge flere studentboliger.
SV	Ja, flere boliger, 6000 studentboliger årlig.
Rødt	Ja, bygge ikke-kommersielle boliger og flere studentboliger.
MDG	Ja, økt Husbankramme + 3000 studentboliger årlig.
V	Ja, økt Husbankramme + 3000 studentboliger årlig.
FrP	Ja, men med regelstopp, fjerning av klimakrav, og private kan bygge studentboliger



Foto: Michelle Äärlath

Spørsmål 2 - utdyp

Hvordan og med hvor mye?

Arbeiderpartiet

- Mål om 130 000 nye boliger innen 2030.
- Har styrket Husbanken – økt lånerammen til 34 mrd. kroner.
- Økt tilskuddet til bygging av studentboliger – rekordmange under bygging nå.
- Lovendringer for enklere bygging i transformasjonsområder.
- Husbanken har fått nasjonalt ansvar for å bistå kommunene i boligplanlegging.

MDG

- Øke tilskuddet til 3000 studentboliger årlig + innføre tilskudd for rehabilitering.
- Øke Husbankens låneramme med 10 mrd. kroner i alternativt budsjett for 2025.
- Åpne for hurtigspor og prioritert saksbehandling for studentboliger.
- Frita førstegangskjøpere for dokumentavgift.
- Kreve at en andel av nye prosjekter settes av til allmennboliger.
- Strengere regulering av korttidsutleie (AirBnB).
- Boligosial reform med universell utforming og trygge, rimelige boliger.

Venstre

- Øke Husbankens låneramme med 6 mrd. kroner i alternativt budsjett 2025.
- Mål: 3000 nye studentboliger årlig, på sikt dekke 20 % av studentene nasjonalt.
- Tiltak for studentboliger: fritak fra kommunal eiendomsskatt, heve og differensiere tilskuddssats, reguleringsformål for studentbolig, tilskudd til oppgradering av eldre boliger.
- Bruke Husbanken til å sette i gang prosjekter raskere (lavere forhåndssalgskrav).
- Legge til rette for nye boligkjøpsmodeller som leie-til-eie.
- Gjennomgå tekniske krav og husleielov for bedre botrygghet.
- Vil fjerne egenkapitalkravet for førstegangskjøpere og fase ut BSU.
- Øke bostøtten, bedre tilpasning til reelt kostnadsnivå.

SP

- Videreutvikle Husbanken som verktøy for å sikre bolig til alle, særlig grupper med svak tilknytning.
- Styrke Startlån-ordningen.
- Bygge flere studentboliger (uten tallfestet mål).

Bakgrunn: Her kan dere også skrive inn andre tiltak dere vil innføre for å øke boligbygging i storbyene, som å pålegge storbyene å lage konkrete boligplaner som skal sikre boligforsyning, innføre strengere krav om saksbehandlingstid o.l.

Høyre

- Gjeninnføre Husbankens tilskudd til utleieboliger for vanskeligstilte.
- Satte av 150 mill. kroner i alternativt budsjett 2025 til dette.
- Foreslår at også stiftelser og private skal kunne søke om støtte til studentboliger.
- Prøve ut nye boligmodeller og boliger til flyktninger.
- Iverksette et forenklingsprogram for boligsektoren (lover og forskrifter, dispensasjonsordninger).

SV

- Gi Husbanken en tydeligere rolle i boligpolitikken, med økte lånerammer.
- Utvidet startlån til flere.
- Bygge 6000 nye studentboliger årlig frem til 30 % nasjonal dekningsgrad.

FrP

- Innføre regelstopp i 5 år: ingen nye tekniske krav eller pålegg for boligbyggere.
- Fjerne klimakrav om utslippsfrie byggeplasser.
- Sette tak på byggesaksgebyrer og forenkle byggesaksbehandling.
- Private skal kunne bygge studentboliger på lik linje med samskipnader.
- Alternativt budsjett 2025: midler til 1000 nye studentboliger.
- Prøve ut kombinerte omsorgs- og studentboliger.
- Vurdere lavere Husbankrente på studentboligutlån.

Rødt

- Bygge ikke-kommersielle og rimelige boliger på statlige og kommunale tomter.
- Mener offentlig sektor må ta en større rolle for å dempe boligprisene.
- Studentboliger: offentlig eide tomter bør selges eller leies ut direkte til samskipnadene.

Spørsmål 3

Vil ditt parti øke det statlige tilskuddet til byvekstavtaler for storbyene, med støtte til kollektivtiltak?

Ap Ja, staten skal dekke inntil 70 %.

H Ja, men vekt på bedre kostnadskontroll.

Sp Ja, videreføre byvekstavtaler.

SV Ja, staten skal dekke 80 %.

Rødt Ja, utvide 70/30-ordningen.

MDG Ja, staten skal dekke 80 %, + 30 mrd mer i alternativ NTP.

V Ja, staten skal dekke 70 %, + ekstra bevilgninger til fylkene.

FrP Nei, vil avvikle byvekstavtaler og nullvekstmålet.

Fakta: Flere tar i dag T-banen i Oslo årlig enn tog i hele landet. Det er stort behov for et styrket kollektivtilbud i storbyene.

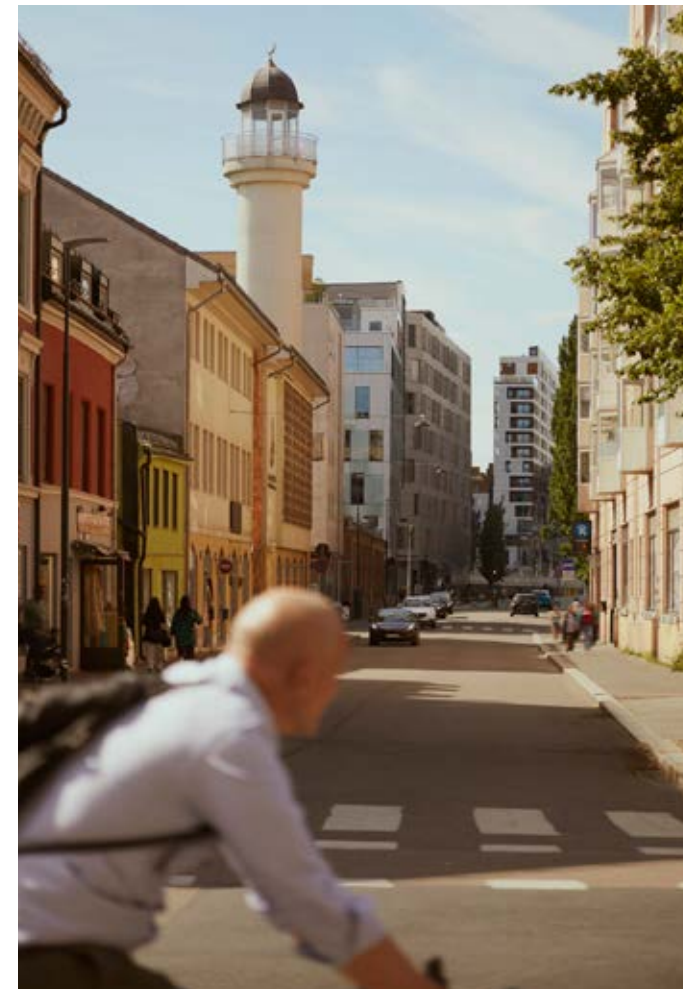


Foto: Michelle Äärlath

Spørsmål 4 - utdyp

Hvordan og med hvor mye?

Arbeiderpartiet

- Vil utvikle storbyområdene med arbeidsplasser, idrett, fritidstilbud, kollektiv og tilgjengelige grøntområder.
- Byvekstavtalene skal utvikle attraktive byer med mindre luftforurensning, støy og utslipp.
- Staten skal bidra med inntil 70 % av utbyggingskostnadene i store kollektivprosjekter i og rundt storbyene.
- Støtter muligheten for lokale nullutslippssoner der kommunene ønsker det.

MDG

- Vil generelt øke satsingen på kollektiv og byvekst.
- Øker statens andel fra 66 % til 80 %.
- I alternativ NTP økte de rammen til byer og byvekstavtaler med 30 mrd mer enn regjeringens forslag.
- I alternativt budsjett for 2025 foreslo de:
 - +800 mill. til kollektiv i byområder
 - +2 mrd. til fylkeskommunale kollektivselskaper
 - +100 mill. til bygdevekstavtaler

Venstre

- Vil at staten skal dekke 70 % av store kollektivinvesteringer i storbyene.
- Vil styrke eksisterende byvekstavtaler og åpne for flere avtaler.
- Foreslo i revidert alternativt budsjett:
 - +750 mill. kr til fylkeskommunene for å opprettholde ruter og billettpriser
 - +250 mill. kr ekstra til byvekstavtalene
- Fremmet forslag på Stortinget om å fullt ut kompensere fylkene for økte utgifter til kollektivtrafikk.

SP

- Vil videreføre ordningen med byvekstavtaler.
- Satser på kollektivtilbud i hele Norge.

FAKTA: I Nasjonal transportplan 2025-2036 er det lagt til grunn 88 mrd. kr til byområdene over tolvårsperioden. Dette vil i i hovedsak gå til byvekstavtalene

Høyre

- I alternativ NTP for 2025–2036 foreslår de å øke rammen til byområder med totalt 2,5 mrd. kr.
- 1,9 mrd. kr økning i statlig tilskudd til byområdene.
- Dobling av tilskuddsordningen for mindre byområder.
- 500 mill. kr ekstra til Majorstua stasjon i Oslo.
- Vil videreføre og styrke byvekstavtalene, med bedre kostnadsstyring og sterkere lokale tilpasninger.

SV

- Vil øke statens andel i store kollektivprosjekter til 80 %.
- Vil gi støtte til kollektivtransport til flere byer gjennom byvekstavtaler og tilskudd til mindre byområder.

FrP

- Mener byvekstavtalene og nullvekstmålet begrenser bilbruk.
- Vil utvikle byvekstavtalene og nullvekstmålet.
- Vil etablere nytt program for bytransport som likestiller alle transportformer. Dette skal være en søkbar tilskuddsordning for en enklere og mer effektiv reisehverdag.
- Legger vekt på mer fleksible utbyggingsstandarder og at man får mer infrastruktur igjen for pengene.

Rødt

- Vil utvide 70/30-ordningen (staten betaler 70 %).
- Aktuelle prosjekter:
 - T-bane til Ahus/Lørenskog (Stor-Oslo)
 - Bybane til Åsane (Bergen)
- Ønsker å øke overføringer til drift av lokal kollektivtransport, men via det ordinære budsjettet (ikke byvekstavtaler).

Spørsmål 5

Vil ditt parti øke støtten til områdesatsninger i storbyene, hvor levekårsutfordringer er størst, i neste stortingsperiode?

- Ap** Ja, styrke og utvide områdesatsinger.
- H** Ja, men mer fokus på arbeid, familier og frivillighet.
- Sp** Ja, styrke områdesatsingene.
- SV** Ja, vil utvide og forsterke områdeløft.
- Rødt** Nei, vil heller ha permanente velferdsløft og varige investeringer.
- MDG** Ja, økte midler, + 700 mill ekstra i alternativt budsjett 2025.
- V** Ja, styrke satsinger og blå-grønn infrastruktur (5 mill i alt. budsjett 2025).
- FrP** Nei, mener områdesatsing ikke virker, hovedproblemet er innvandring/integrering.

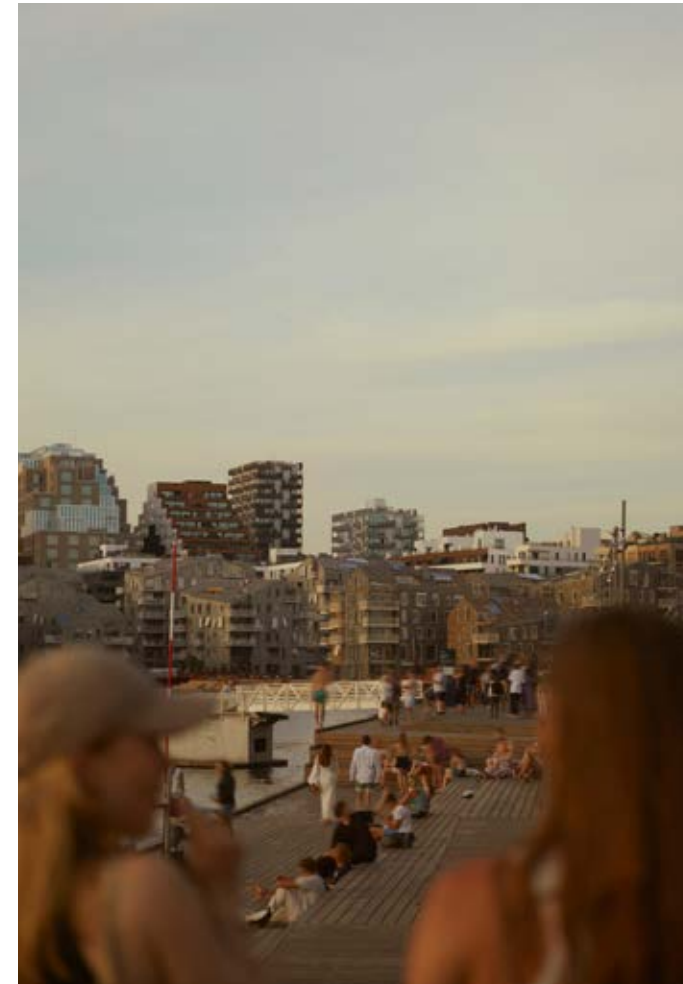


Foto: Michelle Äärlath

Spørsmål 6 - utdyp

Hvordan og med hvor mye?

Arbeiderpartiet

- Har styrket områdesatsingene i regjering og utvidet til flere områder.
- Vil forsterke satsingene ytterligere og gjøre en ekstra innsats i byområder med store levekårsutfordringer.

MDG

- Øker midler til områdesatsinger og levekårsutsatte områder i alternative budsjetter
- I alternativt budsjett 2025: 700 millioner kroner ekstra til levekårsutsatte områder.
- Programfestet at staten skal ta en større innsats enn i dag.

Venstre

- Vil styrke statlige områdesatsinger og samarbeidet med kommunene, særlig der integreringsutfordringer er store.
- Tidligere støttet investeringer i helse, skole og barnehage i områder med lavere levekår.
- Oslo Venstre: Områdesatsinger er grunnleggende for å skape gode nabolag, trygg oppvekst og motvirke utenforskap.
- Byrådet (H+V) i Oslo vil forlenge områdesatsingene og invitere staten til å etablere flere.
- I alternativt statsbudsjett 2025: 5 millioner kroner til blå-grønn infrastruktur i Oslo.

Senterpartiet

- Har i regjering styrket områdesatsingene.
- Ønsker å videreføre og utvikle denne politikken.

Høyre

- Vil videreutvikle områdesatsingene med mer vekt på arbeidsdeltakelse og sosiale tiltak, og målrettede tiltak mot familier.
- Ønsker helhetlig tilnærming og samarbeid med frivillige organisasjoner.
- Har foreslått tilskudd og inntektsordninger for kommuner med levekårsutfordringer.
- Viser til Levekårsutvalget (2020) – vil følge opp flere tiltak fra rapporten.

SV

- Vil utvide og forsterke ordningene med områdeløft.
- Prioriterer steder med mye fattigdom og levekårsutfordringer.

FrP

- Mener områdesatsinger har hatt liten eller ingen merkbar effekt på oppvekstvilkår, utenforskap eller frafall.
- Kritisk til områdesatsinger som virkemiddel.
- Mener hovedårsaken til problemer i byer er høy innvandring og dårlig integrering.
- Vil redusere innvandringen for å snu utviklingen.

Rødt

- Kritisk til midlertidige prosjektmidler og områdesatsinger.
- Vil heller bruke penger på:
 - Permanente velferdsløft (økt sosialhjelp, barnetrygd, barnetillegg for uføre, lavere husleie i kommunale boliger, lavere strømregning).
 - Varige infrastrukturinvesteringer (idretts- og kulturanlegg).
 - Permanent støtte til frivillige og ideelle tiltak.

Spørsmål 7

Vil ditt parti pålegge statlige institusjoner å bidra til god byutvikling ved kollektivknutepunkt når de lokaliseres?

- Ap** Ja, vil flytte flere arbeidsplasser til knutepunkt og levekårsutsatteområder i Oslo.
- H** Ja, statlige virksomheter skal lokaliseres ved kollektivknutepunkt.
- Sp** **Nøytral**, advarer mot storbyvekst på bekostning av resten av landet.
- SV** Ja, statlige bygg skal alltid kobles til kollektivknutepunkt.
- Rødt** Ja, statlige aktører må følge egne retningslinjer (f.eks. sykehus).
- MDG** Ja, staten må være en aktiv pådriver, sykehus/politi m.m. ved knutepunkt.
- V** Ja, helhetlig strategi med kollektivprioritering.
- FrP** Nei, kritisk til regionale areal- og transportplaner som overstyrer kommunene.

FAKTA: Statlige institusjoner med mange arbeidsplasser legges i mange tilfeller utenfor byene, i strid med mål arealeffektiv og miljøvennlig samfunnsutvikling.



Foto: Michelle Äärlath

Spørsmål 8 - utdyp

Hvilke tiltak vil dere innføre for at statlige virksomheter bidrar til byvekst ved kollektivknutepunkt, i tråd med overordnede planer og rikspolitiske retningslinjer for areal og transportplanlegging.

Arbeiderpartiet

- Nye statlige arbeidsplasser skal som hovedregel legges utenfor Oslo, men i Oslo kan noen flyttes til Groruddalen, Søndre Nordstrand og andre levekårsutsatte områder for å bidra til stedsutvikling.
- Veksten i eksisterende arbeidsplasser skal fordeles mer rettferdig mellom by og land.
- Vedtatt statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet som forutsetter at vekst i persontransport skjer med kollektiv, sykkel og gange.
- I byvekstomtaleområder skal vekst hovedsakelig komme ved eller nær store kollektivknutepunkt.

MDG

- Staten må være en aktiv pådriver for bærekraftig by- og stedsutvikling, spesielt som eier av bygg, eiendom og infrastruktur.
- Bærekraft skal være en overordnet føring for staten i utvikling av byer og knutepunkter.
- Viktige offentlige tjenestetilbud og arbeidsplasser (som sykehus og politi) skal lokaliseres til byer og tettsteder og være tilgjengelige med kollektivtransport.

Venstre

- Vil sikre at kommuner, fylker og staten spiller på lag: boliger, butikker og arbeidsplasser skal legges nær kollektivknutepunkt.
- Satse på bedre kollektivtransport (lavere billettpris, kortere reisetid, høyere frekvens).
- Prioriterer kollektiv fremfor veiutbygging rundt og mellom de store byene.
- Vil belønne kommuner og fylker økonomisk når de når miljømål.
- Har foreslått revisjon av metode- og beslutningsverktøy i transportplanlegging (NTP) slik at de samsvarer med klima- og miljømål.
- I Oslo: vil videreføre strategi om byutvikling ved kollektivknutepunkt og miljøvennlig byutvikling.

Senterpartiet

- Påpeker at storbyvekst ikke bør skje på bekostning av resten av landet.
- Advarer mot økt press på boligmarkedet, nedbygging av grøntarealer og levekårsutfordringer ved ytterligere sentralisering.

Høyre

- Vil at staten skal følge opp sine forpliktelser i byveksttaltene.
- Statlige virksomheter skal derfor lokalisere sine bygg og kontorer ved kollektivknutepunkt.

SV

- Staten må bli langt bedre til å lokalisere nye prosjekter ved kollektivknutepunkt.
- Mener alle statlige bygg må kobles til kollektivknutepunkt med mindre tungtveiende grunner tilsier noe annet.
- Kritisk til dårlige eksempler (som sykehuset Kalnes) som blir bilavhengige.
- Staten skal gå foran og sikre innovative løsninger i areal- og transportplanlegging.

FrP

- Kritiske til regionale areal- og transportplaner – mener de hindrer effektiv boligutbygging, overprøver kommunale vedtak og bidrar til fortetting og sentralisering.
- Vil ha en kritisk gjennomgang av vernebestemmelser for å gi mer frihet til innbyggere.
- Mener statlige aktører må pålegges å faktisk følge egne retningslinjer, f.eks. ved sykehuslokalisering.

Rødt

- Mangler svar

Spørsmål 9

Vil ditt parti få utarbeidet en storbymelding, med en helhetlig statlig politikk for storbyene?

Ap	Ja, vil satse på bolig, kommuneøkonomi, lokalsamfunn, trygge byer.
H	Ja, men med fokus på å tilpasse inntektssystemet og storbyenes særlige behov.
Sp	Ja, men uten mål om videre storbyvekst – satser på levekår og tjenester.
SV	Ja, viktigst å redusere forskjeller og sikre rimelige boliger.
Rødt	Ja, men med fokus på boligkontroll og miljøkrav i NTP.
MDG	Ja, men med sterk vekt på klima, natur og “10-minutters-byen”.
V	Ja, aktiv statlig satsing, bærekraftig utvikling og bedre kollektiv.
FrP	Nei til nye meldinger, men vil styrke storbyene gjennom transportfrihet, boligbygging og kriminalitetsbekjempelse.

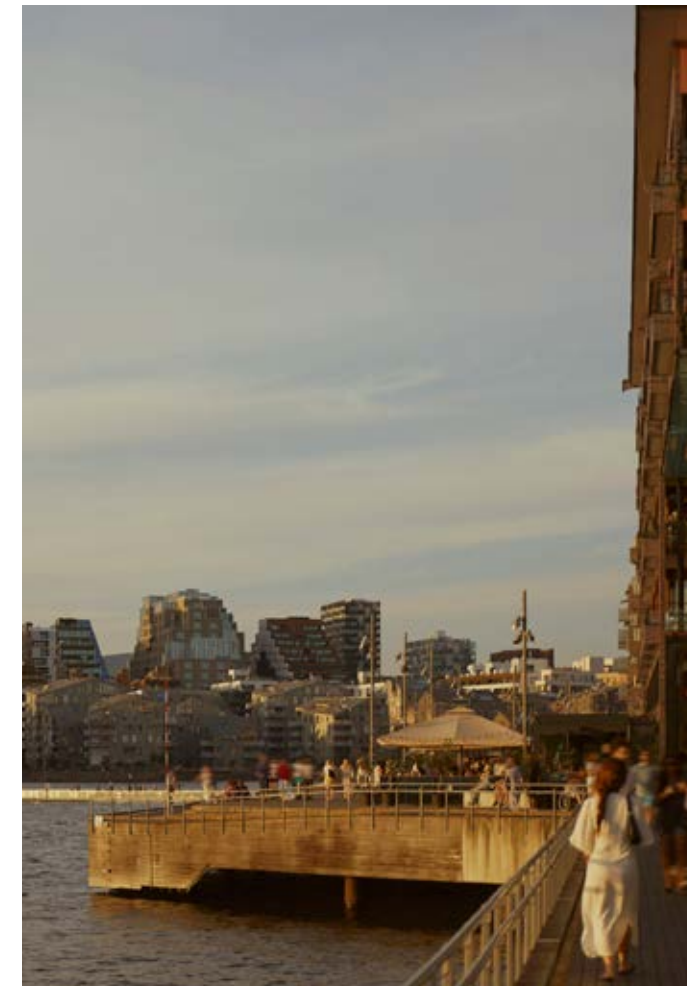


Foto: Michelle Äärlath

Spørsmål 10 - utdyp

Hva er det viktigste for dere i en strategisk statlig satsing på storbyene?

Arbeiderpartiet

- Har lagt fram en stortingsmelding om levekår i byer.
- Lansert en arkitekturstrategi med fokus på kvalitet i byboliger.
- Viktigste elementer: sterk og forutsigbar kommuneøkonomi, flere boliger, levende lokalsamfunn, styrkede områdesatsinger og trygge byer.

MDG

- Viktigste prioriteringer:
 - Få på plass flere boliger.
 - Nye virkemidler for klima, natur og innovative løsninger.
 - Senke forskjeller og motvirke fattigdom i byene.
 - Sikre god oppvekst og muligheter for unge.
 - Mer makt i samferdselspolitikken for nye løsninger og økt veimyndighet.
- Legge "10-minutters-byen" til grunn for byutvikling.
- Satse på bynatur: ny nærnaturlov, flere grønne områder, prioritering av grønt fremfor vei/parkering.
- Styrke plan- og arkitekturfaglig kompetanse i kommunene, gjenopprette riksarkitekten.
- Øke investeringene i klimatilpasning (flom/ras) og legge ansvar også på private aktører.
- Fremme mer varige bygg og gjenbruk.

Venstre

- Ønsker en aktiv statlig satsing på storbyene.
- Prioriterer bærekraftig byutvikling, bedre kollektivtilbud, flere boliger og økt tilgjengelighet for innbyggerne.
- Vil ha en helhetlig tilnærming som kombinerer miljøhensyn, innovasjon og økt livskvalitet.

Senterpartiet

- Ønsker å bedre levekårene i storbyene ved å utjevne sosiale, økonomiske og geografiske forskjeller.
- Viktige grep: videreføre områdesatsinger, kollektivtransport og støtte til kommuner og bydeler.
- Mener ikke at storbyene skal fortsette ytterligere vekst, men at de skal være gode steder å bo.

FAKTA: Det er ikke utarbeidet noen storbymelding i Norge siden 2002-2003 ("Storbymeldingen").

Høyre

- Mener politikken må anerkjenne at storbyene har unike utfordringer.
- Viktigste tiltak: tilpasse inntektssystemet og sikre at regjeringen forstår at storbyer kan trenge andre virkemidler enn småkommuner.
- Har lagt fram egen politikk for storbyene (lenke i svaret).

SV

- Mener storbyenes levekårsutfordringer må møtes med sterkere finansiering.
- Viktigste prioritet: redusere forskjellene i samfunnet.
- Viser til at boligprisene i byene løper fra folk med vanlige jobber, en utvikling som må stoppes.

FrP

- Vil ha mindre prat og flere tiltak – ikke flere meldinger.
- Viktigste prioriteringer:
 - Gi innbyggerne frihet til å velge transportløsning. Nytt program for bytransport som likestiller transportformer.
 - Bekjempe kriminalitet i storbyer og bydeler.
 - Bedre boligbygging: regelstopp i 5 år, fjerne klimakrav, tak på byggesaksgebyrer, forenkle og avbyråkratisere byggesaksprosesser.
 - Fjerne statsforvalterens innsigelsesrett for mer lokal frihet i arealpolitikken.
 - Utrede politiske tilskudd til kommuner med store levekårsutfordringer og endre/innføre nye ordninger.

Rødt

- Viktigste prioritering: ta kontrollen tilbake over boligmarkedet.
- Vil dempe prisgaloppen og sikre rimeligere boliger.
- Krever tiltak mot støy og luftforurensning fra statlig infrastruktur (motorveier, jernbane osv.) som en del av Nasjonal transportplan.
- Ser dette som avgjørende for gode bomiljøer i storbyene.

GODT VALG!



SAMMEN UTVIKLER VI OSLOREGIONEN